

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ
ДЛЯ РІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ**

Зміна системи господарських зв'язків розвитку внутрішніх та міжнародних товарних ринків поставила перед автотранспортом нові завдання та відчинила перед ним великі перспективи. Процеси демократизації суспільства та лібералізації економіки об'єктивно сприяють розкриттю того величезного потенціалу, який містить у собі автомобільний транспорт. Очевидно, що автомобіль стає основним фактором, який забезпечує рухливість населення у соціальній, виробничій, рекреаційній сферах. Масова автомобілізація вже помітно впливає на розвиток території населених пунктів, на процеси виробництва та споживання. Як найбільш гнучкий і добре пристосований до змін ринкової кон'юнктури елемент транспортної системи, автомобільний транспорт, водночас, є найбільш ресурсомісткою транспортною галуззю. На автотранспорт припадає переважна більшість шкідливих впливів на довкілля, як і переважна більшість економічної шкоди, заподіяної транспортними аваріями. Міський та приміський автотранспорт, як і раніше, виступає в Україні основним елементом громадського транспорту, від його ефективної та стабільної роботи в нинішніх непростих умовах багато в чому залежить економічна якість життя найширших верств населення. У нашій країні частка транспорту загального користування у забезпеченні транспортної рухливості населення сягає 83%, тоді як у США відповідний показник становить близько 3%, а у країнах Західної Європи в середньому 20%. Очевидно, що ефективність та стабільна робота автотранспорту загального користування є для України в цілому та її регіонів найважливішим фактором соціально-політичної та економічної стабільності. Громадський транспорт входить у певні протиріччя з індивідуальним особистим транспортом, який забезпечує більший комфорт пасажирів. Але завантаженість міських доріг така велика, що подальший його розвиток не дозволяє реалізувати його переваги. Зростаюча інтенсивність руху погіршує екологію. Попит на перевезення в місті існує цілодобово, але з великою різницею за обсягом. Необхідно розраховувати оптимальну кількість та інтервал руху транспортних засобів, задовольняти різні вимоги пасажирів, шукати оптимальну вартість проїзду тощо. Ведеться пошук нових технологій, які задовольняють усі ці вимоги. Зазвичай у великих містах є діловий центр (Сіті) з великою кількістю організацій і відповідно великим пасажиропотоком у певний час доби (годину «пік»). Решта міста має відносно низький пасажиропотік. Одне з вирішення проблеми задоволення потреб у перевезеннях - діловий центр обслуговується маршрутизованим транспортом без допуску індивідуального транспорту. На кордонах Сіті обладнано стоянки для індивідуального транспорту, де пасажирів пересідають на громадський транспорт. Обслуговування пасажирів на іншій частині міста здійснюється за системою гарантованого обслуговування населення (ГОН) – обслуговування «від дверей до дверей» з тарифами в 3-4 рази нижчими за таксі, але в 2 рази вище, ніж маршрутний транспорт. Ця система є альтернативою індивідуальному транспорту та ефективно використовується для підвезення пасажирів до станцій метро, залізничних вокзалів тощо, а також для обслуговування пасажирів, які за станом здоров'я не можуть пересуватися громадським транспортом. Системи ГОН набули широкого поширення у США, Канаді, Англії, Франції, Німеччині, Швеції, Фінляндії, Японії та деяких країнах Південної Америки. В Україні з великої кількості можливих варіантів застосовується лише маршрутне таксі. Загальний принцип системи ГОН полягає в тому, що на базі безлічі попередніх поточних заявок пасажирів, випадково розподілених за напрямками руху, часу відправлення та прибуття, проводиться формування та коригування гнучких маршрутів, що забезпечують збирання та доставку пасажирів до пункту призначення з урахуванням заданих термінів. Збір пасажирів за системою ГОН здійснюється або з множини пунктів (на замовлення) в один загальний для групи пасажирів пункт, або з множини пунктів в декілька пунктів призначення, або з множини пунктів в будь-який пункт, що знаходиться на маршруті. (Приклад – збирання туристів на екскурсію).

Ще однією із проблем міського транспорту є необхідність зменшення кількості транспортних засобів на вулицях міст, не втрачая при цьому якість обслуговування населення. В цьому сенсі велике значення для скорочення використання особистого транспорту має хороша система міського пасажирського транспорту, завдяки чому автовласник рідше використовує свій транспортний засіб